

מאת מו"ה ברוך הירשפלד שליט"א
רב דקהל אהבת ישראל, קליבלנד הייטס

הכלכה למעשה

A SERIES IN HALACHAH
LIVING A "TORAH" DAY

The Halachos of Praying for the Sick (14)

Justification of Reciting Tehillim for Healing.

The Custom and Statement of R' Yehoshua ben Levi. We are all aware of the tremendous power of saying *Tehillim* for the sick. Yet the whole concept would seem very questionable after learning the *Gemara* (שבועות טו) that tells us about the custom of R' Yehoshua ben Levi. He would say the *posukim* of *Tehillim* (פרק צא) every night before going to sleep for protection. The *Gemara* asks: how could he protect himself from the dangers of the night by saying *posukim*, when he himself was the one who said: "אסור להתרפאות בדברי תורה" - "*It is prohibited to heal oneself with words of Torah*"? The *Gemara* answers that to protect oneself from a harmful occurrence that has not yet happened is permitted, and the only prohibition is to heal an existing wound. *Tosfos*, there, adds that for someone whose life is in danger, one may say *Tehillim*.

The *Gemara* seems to be permitting the recital of *posukim* only for protection from danger or a life-threatening illness, and not for sicknesses that are not life-threatening.

The Halacha. Both the **Rambam** ⁽¹⁾ and **Shulchan Aruch** ⁽²⁾ quote this *Gemara* as *Halacha*. The Rambam explains the prohibition of healing with words of *Torah*: "*They are making the words of Torah into a curative for the body when in reality they were given to be a curative for the soul.*" Regarding the leniency when saying *Tehillim* for protection, the Rambam explains: "*A healthy person can say posukim from Torah or Tehillim so that the merit of reciting them will protect him from troubles and damage.*"

The Basic Question. If indeed there is a prohibition of using words of *Torah* (including *Tehillim* as the Rambam states) to

For more on this subject see *Maharsha Shabbos 67a, Sanhedrin 101a, Titz, Etzezer 17:30, Shu"t Sharei Tzion (R" S' Rabinovitz, 5766) Ch. 27.*

... הוא אומר

R' Shneur Zalman of Liadi ZTL (Baal HaTanya) would say:

"In the future, when *Moshiach* comes, every creation in this world will understand and recognize that there is a G-dly power within which makes it exist and gives it its life-force. This is the meaning of the words from the *Amidah* prayer which we say on *Rosh Hashanah*. We beseech *Hashem* to reveal His Kingship in this world - '*May everything that has been made know that You made it*' - because in truth nothing exists without this G-dliness."

R' Simcha Bunim of P'shischa ZT"l would say:

"*My teachings shall drop like rain, my sayings like dew.*" *Moshe Rabbeinu* chose rain and dew because they are the sources of life. In this vein, the words of *Torah* are likened to rain and dew. While the rain and dew falls, one cannot see the benefit that it brings to trees, plants and soil. It is only later, when the sun shines again, that we can see that the rain has done. The same is true regarding *Torah* study. While words of *Torah* are spoken, we do not see what they will accomplish on this world, but later, we will see the great impact they have on our lives."

R' Zundel Kamenitzer ZT"l would say:

"We need *Moshiach ben Yosef* and *Moshiach ben Dovid*. One, to take us out of *golus*; the other to take *golus* out of us!"
לענין האשה חיה בת ר' אברהם ע"ה - נפ' ג' תשרי תשי"ע - תנצ"ה
TORAH TAVLIN IS AVAILABLE FREE OF CHARGE! TO SPONSOR/DEDICATE AN ISSUE, RECEIVE BY MAIL FOR YOUR SHUL OR HAVE IT E-MAILED TO YOU DIRECTLY. PLEASE CALL 845-821-6200 OR SEND AN E-MAIL TO: TORAHTAVLIN@YAHOO.COM.

לעילוי נשמות ר' אברהם יוסף שמואל אלתר בן ר' טובי ז"ל ורעייתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה ע"ה

AVAILABLE IN YOUR LOCAL
JUDAICA BOOKSTORE!

בראתי יצר הרע ובראתי לו

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

special
Double
Issue!

ראש השנה / פרשת האזינו / שבת שובה

Rosh Hashanah / Parshas Haazinu / Shabbos Shuva

א - ג תשרי תשע"א - September 9 - 11, 2010

הגדעירי גמליאל הכון רבינונין שליט"א
ראש שיבת שער השמים בירושלים עיה"ק

טיב התבלין

רעיונות ופירושים לעורר את האדם לעבודת
הש"ת והתחזקות באמונה ובטחון מאת

ראש השנה יום הדין – אמת הוא היסוד להגיע לתשובה

אדם, ושאלו פניו לא, ולשקר לא היה יכול, ואת האמת התבייש לומר, ובכך מוכרח היה להפסיק לחטוא.

עד שהיה מוכרח לקבל עליו עול התורה ומצוות בשלימות ועל ידי זה הגיע למסקנא, שבה שנאסר לו לאדם לשקר, שהוא דרך התשובה היקר ביותר בעולם, והוא המתנה הגדולה ביותר, המביא את האדם לתשובה שלימה ממש, שנעשה בזה לצדיק גמור ממש, שבה שאוסר עליו אדם לשקר כלל, נועל בזה בפניו את חיי החטא, ומוכרח הוא להיות רק חיי תורה ומצוות, וקשה לו לחטוא, ובזה נעשה אחר כך לצדיק גמור. וכן מובא מהגאון מווילנא **צוק"ל**, וכמו שכתב באגרת הגר"א, וז"ל והנה תדריכם תמיד בספרי מוסר. ועל קללה ושבועה וכזב, תכה אותם ולא תרחם עליהם כלל, כי חס ושלום בקלקול הבנים יענשו אב ואם מאד. עכ"ל.

שמשמע מזה, שעל חינוך הילדים אין להקפיד בשום דבר אחר כמו שיש להקפיד על ענין השקר, וכן בשאר הדברים שהם פגם הפה ואם הם משקרים אין לרחם עליהם כלל וצריכים להכותם על זה, ולא לרחם בענין הזה עליהם כלל בשום אופן. שהמשקר מגיע בזה לעוונות החמורים ביותר, ואין לו שום התאפקות מאזיה עוון בעולם, וכבר מבואר בספרים, שהמשקר אפילו תשובתו בשקר יסודו, שלא זוכה להגיע לדרך התשובה האמיתית, שלא יכול הוא להגיע להתשובה האמיתית, בזה שהוא משקר לעצמו, ורק מדמה לעצמו כאילו הוא שב בתשובה, בזמן שהכל אצלו הוא שקר גס.

והוא הרמז בזה "אתם נצבים היום לפני ה' כלכם", דהיינו על ידי האמת דהוא רמו באתם, אפשר להיות "נצבים לפני ה'", ולהיות בזה כל כולו רק לה' לבד, שהוא המובן של להיות נצב לפניו ממש, ולכך מוסיפה ואומרת התורה היום, שדבר זה הוא ברור כהיום ממש, שעם האמת עומד האדם כל כולו לפני ה' ממש, וברור הוא כהיום.

ובפרט בימי רחמים והסליחות, שעומדים כולם ביום הדין הגדול, שהוא גם כן ענין של "אתם נצבים היום", צריך כל אחד לקבל על עצמו קבלה, להיות נהיר באמירת אמת, שאם יזהר בזה מאוד, הוא יגרום לו להיות נצב לפני ה' ממש תמיד.

ביום הגדול והקדוש והנורא הזה, ראש השנה, אנו אומרים "אמת כי אתה הוא דין ומוכיח ויודע ועד וכותב וחותם וסופר ומונה ותזכור כל הנשכחות", היינו שנכיר ונחשיב האמת לאמיתו שבראש השנה קודשה בריך הוא יושב על כסא קדשו וביום בו נידונים אנו מי לחיים ומי למוות, מן הראוי היה להפעיל את כל כוחותינו להתחנן על נפשותינו, שיתכפרו עוונותינו ונצא זכאים בדיון.

ואפשר לפרש בזה בדרך הרמז, שגם יש לנו לעבוד במדת האמת בו ביום ובימי הרחמים והסליחות, שמובנו של "אתם נצבים היום" (שכל מקום שנאמר "היום" הוא ראש השנה, עיין **זהר** הק' ח"ג רל"א ע"א), הוא אמת, הם אותיות שוות, "אתם" היא המלה של "אמת", שבא התרה לרמו ולומר בזה, שעם כוח האמת אפשר לזכות בדיון ולהיות נצבים לפני ה' אלקיכם, שמדת האמת הוא גורם להתייצב לפני הבורא, שהוא הזכות להיות מזוכך וניצב ועומד ממש לפני ה'.

ומשום שגדול הוא מאוד מדת האמת, וכמו שהיה עובדא עם **החזוהי מולבלין צוק"ל**, שהגיע אליו פעם בעל חוטא גדול, ורצה לקבל ממנו דרך התשובה על חטאיו המרובים, וחשב בתחילה שהחזוהי יתן לו דרך תשובה קשה, שיהיה בו הרבה תעניתים וסיגופים, שמגיע לו על חטאים גדולים כל כך שעבר עליהם ושנה ושילש.

אבל החזוהי הקדוש לא כך חשב, אלא אמר לו שלא דורש ממנו לא תעניתים ולא סיגופים, אלא דבר אחד דורש ממנו, שיקבל עליו לא לומר שקר בשום פנים ואופן שבעולם, ושאל אותו הברנש ובזה יכופר כל עוונותיו, אמר לו החזוהי כן אמת, אבל בתנאי שלא תוציא ותאמר אפילו שקר קטן, ויצא ממנו מרוצה מאוד שעל דרך תשובה קל כזה שחשבו לדבר קטן שיוכל לעמוד בזה, שיכופר בזה כל עוונותיו, וחשב לעצמו שעוד מעט קט לא ישאר מכל עוונותיו שום זכר בעולם.

ויוצא לו האיש בשוק, וחשב לעצמו לגנוב איזה דבר הגון, ופגשו חבר אחד, ושאלו להיכן אתה הולך, ולא היה יכול לשקר, וגם לא יכול היה לומר שהולך לגנוב, ולכך אמר של הולך לשום מקום, וכבר היה מוכרח לחזור לביתו שלא ישאר בשקר, וכך נכשלה תוכניתו ביום הראשון, וכן גם למחר רצה לעבור על איזה עבירה אחרת, והלך ופגשו

לדוד ה' אורי וישעי – "אורי" זו ראש השנה, "וישעי" זו יום הכיפורים – תשובה מאהבה עם בטחון בה'

הקדמונים הסדירו לומר את המזמור בתהלים (כו) "לדוד ה' אורי וישעי" בימי אלול והימים הנוראים, ובגודל מעלת אמירתו כבר כתב בסידור **רבי שבתי מראשקוב** (חלק ג דף מד סדר כוונת ר"ח אלול), וז"ל: "כל האומר מזמור כ"ז "לדוד ה' אורי וישעי" מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה, ערב ובוקר, דבר יום ביומו, אזי הוא מובטח שמוציא שנותיו בטוב, ויערב לו, ואפי' גזירה רעה כתובה על האדם מן השמים יכול לבטל, ומעביר מעליו כל גזירות קשות ורעות, ויוצא בדימוס זכאין בדין, ועי"ז יכניע כל המקטרגים כי מר"ח נפתח י"ג מקורות מ"ג מכילין דרחמי, והם מתגלין ומאירין למטה, ולכן יש בו (במזמור זה) י"ג שמות הוי"ה כנגד י"ג מכילין דרחמי, וע"י אמירה זו אנו פועלין ומבטלין הב"ד של מעלה, ומאירי תריסין ומקטרגין שאין להם רשות לקרב כלל לדון אותו, אלא מלפניך משפטינו יצא, ואז יוצאים אהנו זכאים בדין", עכ"ל.

במזמור הזה גם נכלל גם הפסוק: "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בואת אני בוטח", ובוה הנו מכריזים שאינו יראים משום דבר, אלא אנו תולים בטחונו בקב"ה, ובוה אנו מגלים דעתנו שאנו חוזרים לה' בתשובה מאהבה, כי כעת הוא קרוב אלינו, ומתרצה בתשובתנו, ואין אנו שבים בתשובה מיראת העונש, שהרי אינו מפחדים משום דבר ותולים בטחונו בה', ואנו חוזרים אליו כעת, רק מפני שכעת זוהי עת רצון מלפניו לקבל תשובתנו.

"אחת שאלתי מאת ה' אתה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי"

לכאורה דברים אלו אינם נראים תואמים לחיי דוד המלך, שהיה צריך לנהל את ענייני הממלכה, לצאת למלחמות וכו'. כיצד, אפוא, תהיה בידו האפשרות לשבת בבית ה' כל ימי חייו?

אמנם הכוונה בזה היא, שבכל ימי חייו - בכל מצב שנמצאים בו ובכל עסק בו אנו מתעסקים - תמיד עלינו להרגיש שאנו נמצאים בבית ה'! לא להסיח דעתנו לרגע מהבורא ית', וכמו שאמר דוד לגלית הפלשתי (ש"א יז, מה) "אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון, ואנוכי בא אלך

לקחי חיים ודברי התעוררות נסדרו עפ"י פרשיות השבוע

בשם ה' צבקות אלוקי מערכות ישראל אשר חרפת" - אתה הולך לקראתי עם כלי זין ואני הולך בשם ה', ואל לך להסיח דעתי לרגע מהקב"ה: זוהי חובתנו - להרגיש את השויית ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח), בכל מקום ובכל מצב.

כך פירש **האלשיך** הק" (ריש פר' תרומה) בשם חז"ל את הפסוק (שמות כח, ה) "ושכנתי בתוכם" דבתוכי לא נאמר אלא בתוכם, והיינו בתוך כל אחד ואחד. וכן איתא בגמ' (תענית דף יא ע"א) "לעולם יחשוב אדם שקדוש [הקב"ה] נמצא במעיו". ואם כן, צריך האדם להרגיש בכל מה שהוא עוסק - כאילו יש לו שותף תמידי בעסק. בין אם הוא עוסק לפרנסתו, בין אם הוא עוסק בחסד או בכל דבר אחר - תמיד עליו להרגיש שהקב"ה נמצא עמו, והוא עוסק בעבודת ה', כמו שכתב החובת הלבבות (שער עבודת אלוקים פרק ד) שאצל יהודי העושה רצון ה', לא יתכן שהוא עושה סתם פעולות שהן לא של מצוה ולא של איסור, אלא כל פעולה במחשבה, דיבור, או מעשה, היא בגדר מצוה או עבירה, ואם עושים אותה כראוי הרי היא מצוה, ואם ח"ו אין עושים אותה כראוי או שאין בה ענין ותועלת לעבודת השי"ת - הרי היא בגדר איסור, אך אין שום מצב ביניים!

רמז נוסף מונח בפסוק זה, שהרי ידוע (בראשית רבה פרשה יב סימן טו) שהוי"ה הוא מדת הרחמים, ולכן ביקש דוד המע"ה: "שבתי בבית ה'" - מידת הרחמים - "כל ימי חיי", שבכל מאורעות חיי, ארגיש רק את הרחמים, ואת החסדים שבכל צרה ומצוקה. ואכן בפרקי התהלים רואים אנו שכך הרגיש דוד המלך. וכמש"כ בגמ' (ברכות ס:) שאמר דוד (תהלים קטז, ג-ד) צרה ויגון אמצא ובשם ה' - מידת הרחמים - אקרא", ומצד שני אמר (שם קטז, יג) "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", כלומר: בין בצרות ובין בישועות הוא ראה את מידת הרחמים.

לכן תקנו לומר פרק זה בחודש אלול והימים הנוראים, כי בו אנו מבקשים את הבקשה שלא נסיח דעתנו מן האמונה, ורק כך אפשר להקרא צדיק, ולהכתב בספרן של צדיקים גמורים.

מאת הרב שלום פערל שליט"א
נ"י, ב'ישיבת הגר"צ קושלנבסקי

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלקים חיים וגו' (תפילות שמונה עשרה לימים נוראים)

הרפואה, אם שם על לבו שיהיה כל גופו ואבריו שלמים בלבד וכו', אין זו דרך טובה, אלא ישים על לבו שיהא גופו שלם וחזק כדי שתהיה נפשו ישרה לדעת את ה', שאי אפשר שיבין ויסתכל בחכמות והוא רעב וחולה או אחד מאיבריו כואב. נמצא המהלך בדרך זו, כל ימיו עובד את ה' תמיד, אפילו בשעה שנושא ונותן וכו', מפני שמחשבתו בכל כדי שימצא צרכיו עד שיהיה גופו שלם לעבוד את ה'. ואפילו בשעה שהוא ישן, אם ישן כדי שתנוח דעתו עליו ויונוח גופו כדי שלא יחלה ולא יוכל לעבוד את ה' והוא חולה, נמצאת שינה שלו עבודה למקום ברוך הוא. ועל עניין זה ציוו חכמים ואמרו, 'וכל מעשך יהיו לשם שמים', והוא שאמר שלמה בחכמתו, 'בכל דרכך דעה', והוא ישר אורחותיך".

ודבר נוסף הנלמד מזה, שחינו בעולם הזה יהיו עם אמונה חושית שהכול נעשה בהשגחת ה' מן השמים ולטובה, וכמש"נ 'וצדיק, באמונתו יחיה' (חבקוק ב' ד'), שחי את האמונה בחוש, שהכל נעשה תחת השגחתו יתברך, ואין מקרה כלל בעולם הנעשה ללא סיבה.

וכמו שמסופר על **הגאון רבי מרדכי פוגרומנסקי זצ"ל**, שנסע ברכבת בערב שבת יחד עם מוהל מומחה, ודיברו יחד בלימוד ולא שמו לב שהרכבת כבר הגיעה למקום בו היה עליהם לרדת, וכאשר שמו לב

On the night of *Yom Kippur*, he asked that a *minyan* be assembled in his room at Shaarei Tzedek Hospital. His children complied and brought together ten men to recite *Kol Nidrei* and the *Maariv* prayers in his hospital room. When the prayers were completed, Reb Chaim requested that everyone should remain for just a few minutes longer. He had a confession to make and he asked that the assembled men should serve as a *Beis Din* to absolve him of his transgression.

The people naturally stayed and were surprised when Reb Chaim asked if they could all announce together, “*Machul lach! Machul lach!*” (You are forgiven! You are forgiven!) Noticing the surprised expressions on the people’s faces, he explained, “The reason why I requested of you to remain is because a number of years ago, I once hurt the feelings of **Reb Dovid Baharan ZT”L** (another of the respected *Yerushalmi* families). Since he is no longer alive, however, and I do not know how much longer I will be on this earth, I am asking ten people to forgive me for that sin.”

Unable to contain his curiosity, one of the men said, “But Reb Chaim, we cannot forgive you unless you tell us how you offended him.” At first, Reb Chaim did not want to tell; it was obviously something private that he wished to remain quiet. However, when he realized that halachically, he would not be truly forgiven otherwise, he relented.

“Okay, this is what happened,” he began, “Many years ago, I was davening on *Sukkos* morning in the same *minyan* with Reb Dovid and I noticed that Reb Dovid was saying the blessing over a *lulav* that had no *aravos* attached to it. Obviously, he forgot to put his *aravos* into the bundle and did not realize while he was reciting the *berachos*. When I brought it to his attention, he was very upset with himself. He immediately tore out of *shul* and ran home. In no time, he brought back two fresh *aravos*, which he inserted into the bundle. With great concentration, he then said the *beracha*, ‘*Al netilas lulav*’ once again and began shaking. I felt a bit of a mischievous twitch and I pointed out to him that according to *halacha* he should have said, ‘*Al netilas aravah*’ since he had already held the other three *minim* and even made a blessing over them. When Reb Dovid heard this he fell silent, deeply distressed for having overlooked an explicit *halacha*. When I saw the pained expression on his face, I felt sorry for having made the second remark. After all, he had already said the blessing, and there was no way he could rectify it. Why did I have to give him needless heartache?”

Reb Chaim’s face became a mask of grief. “I should have asked for forgiveness right then and then but for whatever reason, I didn’t. Now, there’s no time left for me. It is for the distress that I caused this *tzaddik* that I ask you forgiveness.”

משל' למה הדבר דומה

שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך וגו' (חט"ו יד-ב)

משל: Two friends purchased a two-family house. After they moved into their respective residences, one of them ordered a phone line. The technician came to the home, drilled a tiny hole in the wall, pulled the telephone wire through it, and attached it to the telephone.

“Okay, I’m done,” he announced. “Everything is ready. You can now call anywhere in the world. Your account will be charged for the installation service.”

The neighbor thought to himself: What a silly neighbor I have. He spent so much money for such minor work! I saw what the technician did; he drilled a small hole and pulled the wire through the hole. I can do the same thing on my own! I have a drill, so all I need is the telephone itself. He went to the store, purchased a phone and brought it home. He drilled a hole in his wall and pulled the wire through. He then lifted the receiver and listened to the silence. Apparently, he thought, the hole was too small.

He took a hammer and nail to expand the hole, but he still heard nothing on the phone. He figured that maybe he has to move the hole. He tried drilling in several different places, each time with the same result. In the end, his wall resembled a sieve. He grew so frustrated that he banged the

hammer against the wall, and all the holes suddenly combined into one giant opening in the wall. Still, the telephone was silent.

If he would not have gone into desperation, he would have continued until all the walls in his house were spotted with holes. We know, of course, that all his work is futile. True, the hole is important, but the main thing is that the wire connects to the telephone network.

משל: Similarly, says the *Novardok Rosh Yeshivah*, **R’ Avrohom Yaffén ZT”L**, the act of *Teshuvah*, returning to *Hashem*, is but a condition. “נתנו לי פתח כחורו של מרט” - “*Open for Me a hole the size of a pinhole*” - we must drill a tiny hole in our hearts, so-to-speak. We can assume that all the suffering of the exile, the financial difficulties, life’s problems and pressures on both the individual and communal levels, indeed have gored this into a giant hole within our hearts of stone. But without creating a real connection to the One Above, all of these holes will remain huge and gaping - and our suffering will go on and on. We must accept upon ourselves the yoke of *Torah* and *mitzvos* and attach ourselves to our Creator. Then He will reach out to us and complete the circuit!

The year was 1943. *Rosh Hashanah* was rapidly approaching and R’ Yitzchok’l of Radoschitz had decided that he would definitely fulfill the *mitzvah* of blowing the *shofar* even under the horrible conditions in the Skarszysko Concentration Camp, on *Rosh Hashanah*. When he told this to his fellow inmates, they looked at him incredulously. “Blow the *shofar*? Here, in a concentration camp? It can’t be done. Besides, *Rebbe*, we don’t have a *shofar*!”

The *Rebbe* replied calmly, “It can be done, and it will be done! I ask only for your help and cooperation.”

The men who were close to R’ Yitzchok’l and revered him as a *tzaddik*, agreed to gather a small sum of money. With this, they bribed a Polish worker who lived outside the camp, to bring them the head of a horned animal. To their great distress, however, he brought the head of an ox, whose horns may not be used for a *shofar*.

The inmates were crushed. They had used up most of their resources and had nothing to show for it. But the *Rebbe*, was undaunted. Disregarding their strong protests due to the dangers involved, he encouraged them to try again. This time, for a second fee, the Polish worker smuggled in the head of a ram. The *Rebbe* was overjoyed.

But who would know how to make a *shofar* from the ram’s horns? And who would undertake such a dangerous assignment? And where would he get the necessary tools? The task seemed impossible in the slave labor camp.

The *Rebbe* remembered a former *chasid* of his, Moshe Naichatchitsky, who used to daven in his *shtiebel* and who now worked in the metal workshop of the camp. When the *Rebbe* spoke to Moshe and outlined his plan, Moshe began to tremble and tears came to his eyes, for every step of the way, he knew, would be filled with grave peril. Nor did he have the faintest idea of how to fashion a ram’s horn into a *shofar*. But when he saw R’ Yitzchok’l standing in front of him, with tears in his eyes, begging him to enable the poor Jews to fulfill this holy *mitzvah*, how could he possibly refuse? The *Rebbe* promised him that if he accepted this perilous assignment, he would survive the war.

Somehow, Moshe was indeed successful. Shortly before *Rosh Hashanah*, he presented R’ Yitzchok’l with a finished, completely kosher *shofar*. The *Rebbe’s* joy knew no bounds. On the morning of *Rosh Hashanah*, 5704, the *Rebbe’s* barrack was filled with Jews who wanted to join with him in his *minyan*, to daven with him, and to hear him blow *shofar*. The *Rebbe* recited “*Min Hameitzar*” in a choking voice, and then sounded his precious *shofar*.

One of those present in the barracks at that time, R’ Avraham Altman, later gave his impression of these events. “What shall I say? For me it was like the assembly at Mt. Sinai at the time of *Matan Torah*. Don’t laugh, or ridicule me. This is how I felt then and this is how many people felt who participated in that holy gathering.”

Moshe Naichatchitsky did indeed survive the war. He moved to Israel, where he married the *Rebbe’s* youngest daughter, the only member of that great *tzaddik’s* family to survive the Holocaust. After a tireless search, he located his precious *shofar* which had been lost for many years. The *shofar* today resides in the *Yad Vashem* Archives in Jerusalem.

חד רצון מלפנך שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה (סימנים ללל ראש השנה)

On the night of *Rosh Hashanah* there is a well-known custom to dip a piece of apple into honey. The *beracha* of “ברא פרי העץ” is recited and we add a prayer for a “שנה טובה ומתוקה” - “*A good and sweet year.*” One might think that the entire exercise is performed in order to stress upon us the “sweetness” of the new year, however, we do not make a *beracha* on the honey at all. Instead, we make a *beracha* on the apple and the honey is added. Why? Because the apple is a symbol of life itself (“עץ חיים היא”), and while we may wish for a life filled with sweetness and happiness, the main object of our prayer is life itself! The *beracha* “ברא פרי העץ” that is recited indicates the main ingredient.

A student once came to the great founder of the *Volozhiner Yeshivah*, **R’ Chaim Volozhiner ZT”L**, to ask his advice about a *shidduch*. He told the *Rosh Yeshivah* that a certain man had become extremely wealthy almost overnight and now desired the best *yeshivah* student to marry his daughter. He promised the young man that he would support him and his bride in the very best lifestyle and would generously take care of all their needs. The only problem, explained the student, was that the man was extremely coarse and vulgar, despite his great wealth. What should he do?

R’ Chaim replied with a story: “In Lithuania, there is a dish that is very popular - cucumbers fried in honey. And do you have any idea how this dish came about?” asked R’ Chaim. The boy shook his head and R’ Chaim smiled and said, “Well, I’ll tell you. The cucumber very much desired to ‘marry’ the honey, so he sent a *shadchan* to propose the ‘match.’ The honey was very indignant and replied, ‘How can you dare to even suggest such a match? The cucumber and I are complete opposites! I am so light, and he is so dark; I am so soft, and he is so hard; he is bitter, and I am sweet. How can there be any thought of a union between the two of us?’

“But the cucumber was very persistent. He promised to change his entire character to please the honey.

“‘You say I am dark,’ said the cucumber, ‘I will peel off my dark skin. You say I am hard; I will let myself be chopped

review, the doctor says, “Sir, you may go home.”

Why? What happened? Well, it is possible that the first patient is quite sick, whereas the second is healthy and can return home. It is also conceivable that the second man is so ill that there is nothing left to do for him. On the other hand, the first man is sick - but he is worth saving!

The trials and tribulations that a person undergoes in this

EDITORIAL AND INSIGHTS
ON THE WEEKLY MIDDAH OF ...

יום הדין

Hashem tells us what He wants us to do on this day, the holy day of *Rosh Hashanah*: Say three blessings. One about Kingship, one about memories and one about *shofros*. Why do we do this? Says the *Gemara*: “*Malchius, kdei shetamlichuni aleichem.*” Kingship - so that you should make me King over you. “*Zichronos, kdei sheyaleh zichronaychem eli l’tovah.*” Memories - so that the memories of you should come before Me for the good. “*Ub’mah? B’shofar.*” How can you evoke in *Hashem* this feeling of mercy towards us? By blowing the *shofar*.

Chazal tell us what our *avodah* on *Rosh Hashanah* is, what *Hashem* wants us to do. And yet, we can ask the question: what does it mean to make *Hashem* our King? Don’t we do this every day, twice a day, when we say *Shema* and accept upon ourselves “עול מלכות שמים”? What is so special about *Hashem’s* Kingship on *Rosh Hashanah*?

R’ Gedalya Rabinowitz Shlit’a gives us a powerful response. The *posuk* tells us: “ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם” (דברים לג-ה) *Hashem* is the King over His people when there is an *asifa* (gathering) of the heads of the nation and an *achdus* between the *shevatim*. This means that *Hashem’s* “מלכות” is contingent on our unity! If *Hashem* is King over diverse people who do not value and get along with one another - what kind of honor is that for the King? It is actually an embarrassment. The Jewish People were never meant to be exactly alike: “וחד שבטי ישראל” There were always different tribes with different strengths, customs, attitudes and ideas about things - and that is exactly the way *Hashem* wants it to be! If we would all be exactly the same, wouldn’t it be a very boring world? We are, however, expected to value and appreciate each other. The more we do, the more honor we attach to our King. His majesty is magnified by the magnitude of our unity.

Next, we are told to say the blessings of *zichronos* so that

מעשה אבות ... סימן לבנים

How does one go about fashioning a *shofar* and blowing it on *Rosh Hashanah* in a concentration camp? Where does one even find a *shofar* in the depths of *Gehinnom*? To the holy *Rebbe* of Radoschitz, **R’ Yitzchok’l Finkler ZT”L HY”D**, the question was not how does one blow a *shofar*, but rather, how does one not blow *shofar* on *Rosh Hashanah*!

world are for his own benefit. It allows him to clean his slate from his awful misdeeds. However, if a person is so wicked that he is “beyond saving,” then *Hashem* allows him to go on living, with all his successes intact, so as to “pay him off” on this world. His soul is so lost that there truly is no hope for him. If we look at life in this prism, how can we not rush to repent before our awesome Day of Judgment!

FROM THE WELLSPRINGS OF
R’ GUTTMAN - RAMAT SHLOMO

דרגה יתירה

אמר הקב"ה אמרו לפני בראש השנה מלכיות וזרונות ושופרות (ראש השנה לב.)

our memory will come before *Hashem* for the good. How can *Hashem* evoke positive thoughts, so to speak, about us? *Hashem* knows everything! What does it mean to bring good memories before Him? Well, *Hashem* is our father. When you want a good judgment from your father (i.e. he should let you do what you want), you remind him of the times you helped your mother, watched your siblings, etc. And there is nothing that your father loves more than when you get along with your sisters and brothers.

In *zichronos* we speak about our forefathers, Avrohom, Yitzchok and Yaakov, and the *bris* that *Hashem* made with them. We talk about how together we all followed *Hashem* through the desert and how we all stood in unity - like one man with one heart - at *Har Sinai*. We say: “הבן יקר לי אפרים” - we refer to ourselves as Ephraim, for he represents the blessing that his grandfather Yaakov gave to him and his brother Menashe, which became the example of brotherly love about whom we encourage our own sons to emulate! This is how we evoke good memories before *Hashem*; by talking about the times we were unified.

And how do we accomplish this? How do we actually bring about great unity among the Jewish people? With the *shofar*! The *shofar* is the tool that brings the people together! When the Jews assemble for various reasons, it is the *shofar* that is blown so that each and every individual gathered can join one another for one goal.

In the future, too, the *shofar* will be the catalyst for קיבוץ גלויות and the final *geulah*. And this is why *Elul* - the month of peace, love and unity is the preface for *Rosh Hashanah*. By working on these beautiful *middos* at this time, by improving our love relationship with *Hashem* and all His children, may *Hashem* remember us all for the good, and may we merit a happy, healthy and wonderful year filled with *ahava v’achva v’shalom v’reius*.

up into small pieces. And to rid myself of my bitterness, I will let you fry me in honey!’

“In the end, the honey consented, and they were joined together - in the frying pan. After the ‘wedding,’ the question arose as to what blessing was to be made over the dish. Was it to be “בּוֹרָא פֿרי האדמה” in which case the cucumber would take precedent? Or would it be “שהכל נהיה בדברו” for the honey. The majority opinion was that the cucumber was to be considered the main ingredient, and therefore, its blessing would be the only one recited.

“And so you see,” remarked R’ Chaim to the *yeshivah* student, “even though the cucumber attempted to humble himself to please the honey, in the end he remained the dominant partner and his qualities are given precedence!”

From this, the young man drew his own conclusion, and he decided to refuse the rich man’s proposal.

Thus, we see it is the *beracha* that reveals and determines which is primary and which is secondary. We are first to petition for life itself (“עץ חיים היא”) and only then for the “sugar coating” (“שנה טובה ומתוקה”). (**R’ Yitzchok Sender**)

אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון וגו' (תהלים פט-טז)

There was once a man who was well regarded as a most proficient *Baal Tokeah*, a professional who blew the *shofar* flawlessly in his synagogue for many years. Unfortunately, he began to develop doubts about his religion and with the help of his non-Jewish friends and business associates, he eventually converted out of the faith of his forefathers, ר”ל.

He was a musical individual and he would often get together with other musicians to play music and discuss new developments in that industry. Once, as they were sitting around discussing instruments, he mentioned that he could play an instrument that no one else had ever seen before: A ram’s horn! The others asked how does one play a ram’s horn and by way of answer, he produced his old trusty *shofar*. Excitedly, he began blowing beautiful long blasts and indeed, his cohorts were impressed. First, he blew one long blast - a *tekiah* - then a series of three shorter sounds - a *shvarim* - but when he attempted to do a *teruah* - nine quick staccato-like blows, nothing came out! He tried and tried but as well as he could produce the other sounds, he was totally incapable of sounding out the call of the *teruah*.

Something was amiss, and he knew that the only one he could turn to was the old *Chacham, Rabbeinu Avraham Yachini ZT”L*. Eyes downcast, he made his way to the great man’s home and asked, “Tell me, *Chacham*, why am I unable to produce the sound of the *teruah*?”

Rabbeinu Avraham knew this man and how he had turned his back on his faith. He answered sharply, “Why, *Dovid Hamelech* clearly answers this in the *posuk* (תהלים פט-טז), באור פניך יהלכון’ (תהלים פט-טז), *‘Praiseworthy is the nation that knows (how to) sound the teruah; Hashem, in the light of Your presence they walk.*’ When you decided not to walk in the light of *Hashem* and His presence, you immediately lost the ability to ‘*know the sound of the teruah.*’”

The heretic was troubled by this. “But I am able to blow the *tekiah* and *shvarim*. Why are they different from the *teruah*?”

The *Chacham* sighed heavily. Then he said, “Our great Sages have taught us that the three sounds of the *shofar* correspond to the three *Avos* - Avraham, Yitzchok and Yaakov. The *tekiah* alludes to *Avraham Avinu*; the *shvarim* to *Yitzchok Avinu*; the *teruah* to *Yaakov Avinu*. Now, the nations of the world have the ability to harness the power of the *tekiah*, since Avraham had two sons, one of which - Yishmael - created a large and indigenous nation of his own. The *shvarim*, too, is within the grasp of non-Jewish people, since *Yitzchok Avinu* fathered Esav, the progenitor and predecessor of many nations. It is only *Yaakov Avinu* who is described as ‘*מטה שלימה*’ - *‘His bed is complete’*; in other words, all of his children followed in the ways of their holy father, and these twelve sons, the twelve tribes of Israel, brought forth our great nation. Thus, the *teruah* sound, which corresponds to *Yaakov Avinu*, is a sound that can only resonate within the realm of his children, the *Bnei Yisroel*!”

Tears welled up in the converted Jew’s eyes. He now understood what he had not before: That the religion that he had been born into was the true and authentic one, and that he had been sorely mistaken and misled. He was forced to leave the country for it was against the law of the land, to convert out of the Islamic faith once one had been inducted into it.

Fearing for his life, he fled to a distant place and repented his sins. He became a *Baal Teshuvah* and this time, when he picked up his *shofar* to blow, he produced a *teruah* so perfect in content that he knew that he had come back to his people.

בעשרת ימי תשובה יתפספס במעשיו לשוב בתשובה שלמה ואפי' אם המעשה ספק אם יש בו עבירה (חסד דעת ז')

In *Yerushalayim* at the turn of the last century, lived a very respected and prestigious family. **Reb Chaim Todros Hershler ZT”L** was a pillar of the *Yerushalmi* community and his family maintained ties to the many *tzaddikim* and *gedolim* who lived there at that time. Reb Chaim lived to a healthy old age and died shortly after the *Yamim Noraim*.

לכך, כבר המשיכה הרכבת בנסיעתה והם ירדו רק בתחנה הבאה – עיר מלאה גויים ללא מכר או קרוב שיארח אותם. המוהל נלחץ, הן עתה ערב שבת קודש ואין באפשרותם לחזור למקומם. והחל המוהל לרטון: 'אוי, נתקענו לשבות בעיר מלאה גויים ושקצים למיניהם', השיב לו הגאון בנחת: 'רבי יהודי, טועה אתה, יהודי לעולם אינו נתקע, אלא הכל בהשגחתו יתברך, ואינו יכולים לדעת מאיזו סיבה נשלחנו מן השמים למקום זה.' מיד החלו לברר היכן יש בית יהודי שבו יוכלו להתארח בשבת, ואכן לאחר מאמץ מצאו בית יהודי, דפקו על דלת ביתו, כשפתח את הדלת לפניהם, התנצלו לפניו והסבירו לו את הדברים כהווייתם, שהוא רב וחבירו מוהל מומחה, והיה עליהם להתארח בשבת בעיירה אחרת, אלא שהם פספסו את תחנת הרכבת ולכן הם נקלעו לעיירה זו, ואם יסכים הוא לארח אותם בשבת.

החל המארח להתרגש ביותר ולצעוק מתוך שמחה, אינכם יודעים באיזו השגחה פרטית נשלחתם אלי, לפני שבוע בדיוק ילדה אשתי בן זכר למזל טוב, אלא שבכל עיירה זו אין אפילו לא מוהל אחד, לכך התפללתי לה' מעומק ליבי שישלח לי מוהל, ואכן בורא עולם שמע לתפילתי, ושלח אתכם עבורי.

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך וגו' (העמידה)

“*Three books are opened on Rosh Hashanah (before the Almighty): One is for the truly wicked; one is for the utterly righteous; and one is for those in between. The utterly righteous are signed and sealed immediately for life. The truly wicked are signed and sealed immediately for death. Those in between are standing and (their judgment) is suspended until Yom Kippur.*” (ראש השנה טז:)

Based on the words of *Chazal*, it seems so “black and white.” A wicked person, who is clear to all as a person who does not embody the values of the *Torah*, one who causes others pain and wastes away his money in frivolous and unholy pursuits; such a person is slated for death and without question will meet his end in the coming year. And yet, our eyes see many such people who are alive and well and thriving in their environment, both socially and economically. So how can this be? Not only are they not dying in the coming year, they are living happy lives, with good fortune, health and *nachas* from their children!

The **Sephardic Gaon, Chacham Yehudah Tzadka ZT”L**, gives a powerful and frightening answer. If one goes to a hospital and sees two patients who are complaining of similar symptoms, he might find something quite unusual. When the doctor comes in to check on the sick men, he examines the first, orders tests and prescribes special treatments. After some time to digest the medical data, the doctor announces, “This man must go into surgery right now!” At that moment, he is wheeled away.

Now, the doctor examines the second patient. He orders tests and prescribes the same treatment. Then, after a final

ואכן המוהל האורח מל את התינוק, ופנה אל רבי מרדכי זצ”ל ואמר לו: עתה ידעתי עד כמה צדקו דבריך, ש”מה' מצעדי גבר כוננו”

ובהשגחה פרטית הביאו אותנו הנה, כדי לקיים מצוה נשגבה זו.

ויש להוסיף בכוונת 'כימי השמים על הארץ', שהיינו שכאשר חיים-'**על הארץ'** עם אמונה חושית, ומשתמשים עם החומריות לשם שמים, גורמים לבטל מן העולם את שלטון השקר וחיי החומר והזמן, **ולהשליט** בו את האמת וחיי הרוח והנצח-'**ימי השמים**'.

וכיון שנאמר בפסוק שרצונו יתברך שיהיו ימינו 'כימי השמים על הארץ', א”כ מבואר בו שמטרת החיים היא לחיות חי אמונה חושית ושל רוממות, כדי להשליט בעולם את האמת וחיי הרוח והנצח.

עתה נחזור ונבאר על פי זה מהי כוונת 'למענך', והיינו, שחיינו יהיו למען הסיבה שבגללה אתה מעניק חיים לברואי מטה, שהיא כדי להשליט על ידיהן את האמת וחיי הרוח והנצח בעולם.

וכאשר מבקש את החיים למען מטרתן האמיתית, הרי שמגיע לו לקבלם על פי דין. ולכן ניתן להשתמש בלשון "למענך **אלקים** חיים" שהוא מידת הדין, כי אף מידת הדין מסכימה לתת חיים, אשר הם "למענך".

בראש השנה יכתבו

ובכן צדיקים יראו וישמחו ויגלו וכו' (תפלת מסף)

The Navi declares: “*The enjoyment of Hashem is your strength!*” (נחמיה ח-ט)

The *gemara* (ראש השנה טז) states: “*The Holy One, blessed be He says, ‘Declare Me as your King, in order that your memory will rise up before Me for goodness.’” Any Rosh Hashanah, even the fifteenth of Shevat, the New Year of the trees, is a joyous Yom Tov. This stands to reason, for on that day, creation is renewed, as the trees blossom for the first time. It is like a royal anniversary, a joyous occasion! How much more so on the first day of Tishrei, which is the anniversary of the entire world!*

On the other hand, writes the **Chasam Sofer, R’ Moshe Sofer ZT”L**, *Rosh Hashanah* also has the aura of fear, of judgment, of seriousness, and it is the first of the Ten Days of *Teshuvah*. If we do not do *teshuvah* now, when will we do it? It would be appropriate to weep and pray for mercy and compassion. However, we, *Bnei Yisroel*, announce, “Let us not be sad when *Hashem*, our holy King, rejoices on His royal anniversary. Let us rejoice with Him, no matter what will happen to us.”

This attitude arouses Divine compassion even more than a string of fast days, for *Hashem* sees that the Jewish people are more concerned with honoring Him than with asking for mercy for themselves. He is overjoyed with our actions. That is what *Chazal* mean when they say, “*Crown Me as your King on the first day of My reign, so that this will cause your remembrance to rise up before Me for good.*” It is because we rejoice with Him on this day that “*The enjoyment of Hashem is your strength!*”